

Erdélyi Híradó

Szombaton, November' 13-dikán ($\frac{11}{13}$) 1830

Spanyolország—Nagybritannia—Frantziaország—Belgaország—Svajtz
Nemzeti Társalkodó 46-dik Szám.

SPANYOLORSZÁG

A' párisi Journ. du Commerce kételkedik azon, hogy a' Spanyol konstitutiók által mentek volna a' Pyraeneumon oct. 13-kán; minthogy egy Levél Bayonne-ból, ugyanazon napról azt mondja, hogy a' Prefektus (a' már előadott) parantsolatot vett a' kivándorlottak' széjjel oszlatására. A' Globe ellenben azt mondja, hogy oct. 14-dikén, Valdes Obester, egy-néhány embert vezérelve, berontott volna Spanyolországba. Egyébaránt, azok a' Levelek, mellyek Bayonne-ból ma-reggel (melyik reggel?) érkeztek, azt mondják hogy Mina minden rendszabásait megtette, hogy a' mozdulás, az egész határszélen egyszerre essen-meg. A' belső tartományok, valamint a' királyi hadsereg, mindenféle jó hajlandósággal mutatták magokat a' szabadság' dolgához. A' spanyol revolutio-nak el kellett már ezen pillanatban kezdődni. (melyik pillanatban? — minden napszám nélkül hordani-fel ilyen fontos dolgokat —!).

Jeleni még ez a' Journal, hogy a' Királyné leányt szült oct. 10-dikén, kit Asturiai Printzasszonynak kereszteltek; mely titulus tsak a' Koronaörököst illeti. Most már, az a' kérdés, mit mondanak ére a' Don Carlos Infans' felekezetei, midőn látják, hogy a' Király a' Salisi törvény' el-

törlése mellett marad. — A' Beobachter szerént, Mária Isabella Luisa-nak keresztelték ezt a' kis leányt.

A' Temps ezt mondja: "Perpignanban egy, merő Cataloniaiakból (Catalonusokból) álló Junta formálódott, mely a' konstitutiós ügyekbajokat folytatná Cataloniában. Ezekből áll az: Milans del Bosch, Baiges, Thomas de Rezet Fő-tiszt. Pater, Galberan, Pablo Gener, Goncer, Santa-Maria. Ot tizkegyben adjak elő, oct. 6-dikán feltett Hirdetményeket. Ezek a' tagok többnyire nagy tőkepénzesek Cataloniában.

A' Courrier Français környűletesen elő adja a' Ministerium' Bayonne-be érkezett parantsolatja' sorsát, a' konstitutiós Spanyolok' vissza küldéssek eránt. Kevés híjja, hogy véres lázadás nem lett belőle a' városban.

A' frantzia Journálok szerént, 6 millió piastert vett-fel Londonban költsön a' konstitutiós Spanyolok' ott tartózkodó Juntája. Jó summa érkezett már ebből meg Bayonne-be, mellyet a' Vezéreknek osztottak széjjel.

A' Globe írja Mádriddből oct. 11-dikén, hogy a' revolutio Mancha tartományban mindenütt, és Andalusiának a' szélein elkezdődött, a' legmeghatározottabb mozdulás pedig a' Benavente-i. A' királyi Ön-

kénteseket lefegyverkezették 's Commandansokat megölték. Ere, kihirdették a' konstitutiót és mindennek a' kihez bíztak, fegyvert adtak a' kezébe. — Az Apostolikusok elragadtattak az örömtől, hogy a' Királynak nem-fija született: mert ezek még mind-tsak azt reménylik, hogy a' koronát Don Carlos Infansnak 's maradékanak adják. — Utóbb válik-meg, hogy bizonyosodik-meg ez a' tudósítás, melyet a' Globe ilyen korán említ.

NAGYBRITANNIA

Hogy a' Belgák Koburg Printzet akarták volna megkínálni a' Királysággal, Londonba küldött Biztosok által, — talán tsak szóhajítás.

A' Galignani's Messenger azt mondja oct. 25-dikén, hogy Londonból azt az egy fontos tudósítást hozzák a' Journalok, hogy az Irland' Lord-Lieutenant-ja egy Hirdetményt botsátott-ki az O'Connel Úr által felállított Eggyesület ellen, mely az Irland és Nagybritannia között álló Uniot szándékozta eltörölni (Anti-Union-association). Ezen társaság' első ülése oct. 19-dikén esne-meg. Azelőttvaló nap' érkezett O'Connel Úr Dublinba, hogy az Elölülőséget viselje; hanem, 19-dikén, korán reggel, kibotsátatott a' Hirdetmény, mely szerént az Eggyesület eltöröltetik. Katonaság jött a' városba, és minden készület meg volt rendelve az erőhöz-nyúlásra, ha a' társaság' tagjai vagy népsalak ellent-állana. De a' posta' elindulásakor minden tökéletes tsendességben volt Dublinban.

A' Sun mondja, hogy a' Cumberland Grófság' részére katonaságot kértek a' Ministerektől; mert a' szén-munkások rendetlen mozgásokat mutattak. Portsmouthból két regementet, Woolwich-ből pedig egynehány pattantyúst rendeltek-ki.

FRANTZIAORSZÁG

A' Gazette de France azt állítja, hogy

a' Belgák azt kívánják Oranje Printztől, legyen róm. katolikus. — Ere a' Courrier azt mondja: "A' Belgák ezt a' tárgyat számba-se veszik, és az Oranje Printz t ak igazában legyen konstitutiós; nem sokat toródnak ők annak vallási hitén, a' ki őket igazgatni fogja. A' nemzeti Congress, egészen más feltételeket kívánna attól, a' kit a' foglalatosságok' kormánya'nyára állítana. — Az Istentisztelet' teljes szabadtsága, éppen úgy benne fekszik a' belga erköltsben valamint a' Frantziában."

A' National ezt mondja: "Egy új plánumról beszélnek, mely szerént a' Posta-Kormányzók azt ígéri, hogy abban 6 millió frankot fog megkímélni. Mi, sem Conte Urat, sem elme-rajzát nem esmérjük ennél hővebben: de ha ez az elmerajz végbevihető, hihető, meg fogja ő azt bizonyítani, hogy kelljen és lehet — ha tsak ugyan igazában neki fekszennek annak — költségkíméléseket és a' kormányozás sok más ágaiban még, egyszerűségeket vinni-be. Megunták már azt kén-telenítette hallani, hogy Frantziaország' méltósága kívánná, esztendőnként egy milliárdot fizetni. Kiméllés! kiméllés! Ezen principium nélkül, nintsen igaz popularitása az új királyságnak! a' nélkül, nyomorúságokkal teljes utakba botsátkozik az, ugyanazon zürzavarokba bonyolodik, melyek a' X-dik Károly' dynastiája' le-rogysát segítették. — A' Ministerek meg-egyeztek volna egymás között, hogy az ő esztendei tartásokat (szolgálatjok' bérít), tsak 80,000 frankra teszik a' következő budgetban (Státus-költség-javallatban).

* Hogy a' Porta Candiát az Egyiptomi Basasággal egyesítette, és Mehemed-Ali-ra bízta volna, hogy a' sziget' azon városait, melyeket még a' Görögök bírnak, hajtsa ismét a' török fő-uraság alá — ezt mondja egy máltai Levél, a' Nationalban. Készen volna már ehhez, Ibrahim Basa'

vezertése alatt 12,000 ember, és egy hajóserég Alexandriában. De ő maga csak akkor lépne-be Candiára — letzkéül vévén magának a' Nagyvezír' árulását Albániában, — ha a' Candiában tartózkodó Törökök — felől egészen bátorságba teszi magát. Így már Ali a' maga' Kormány-nya kerületét jóval tágabbnak érezvén, még-könnyebben végbe-viheti azt, a' mitől a' Porta eddig-is mindég tartott, Égyptom' függetlenségét.

* Talleyrand Hg. bejelentette a' francia országlószéknek, hogy Lóndoból fegyvereket szállítgatnak Bretagne-ba.

Páris, oct. 17. — A' legnagyobb baj, a' mi a' Frantzia új országlásnak úttjába eshetett volna, — a' X-dik Károly' Ministereinek bünhedő pere. Számba-sem vehetni e' mellett Belgaország' állapotját, a' Károlyisták' titkos intselkedéseit. Nem maradhat ez a' dolog megvilágosítás nélkül. — Ama' nyomos győzödelem után, mindennel-köz volt az a' nemes hajlandóság, hogy bosszút, nem kell állani, hanem csak igasságot szolgáltatni, számot-venni a' X-dik Károly' Ministerein. Hanem azt, el ne felejsük, hogy a' nemzet' pallérozottabb része volt az, mely, nem-annyira megbüntetését, mint megítéltetését akarta ezen haza-árulóknak. — Tudnivaló azomban, hogy a' Népköve-tek' Kamarájában — e' volt a' legérettebb lépés — javallatott tettek a' Státus árulók' halálos büntetéssek' eltörlése eránt. Meglehet, hogy a' nép nem látta mindjárt által az egybe-kötetést ezen idétlen javallat és a' foga-Ministerek' sorsa között. Az is meglehet; hogy a' javallat, a' Ministerekről-gondolkozás nélkül történt. De ezt, még csak feltenni is tudatlanság: mert haza-árulásnál számtalan bünhedés van kisebb, melyre a' törvény halált szab. Valjon nem a' kisebbik gonosznál kellett volna-e' kezdeni

a' lépést, 's úgy menni fel a' legnagyobbakra, melynél a' kész példának elmúlhatatlanul szemet kellett szúrnia, meggondolván, hogy éppen a' legnagyobb bünösöknek-tartottak lennének azok, kiknek a' halálos büntetés' eltörlése hasznokra lenne. Ez az okoskodás csak-hamar elterjedt város-szerte. Zúgott a' nép és morgott, "a' Polignac-ok, úgymond, 's az ezen korpából sülték lövöldöztették rakkásra a' mi' atyáinkfijait, apáinkat, fiaiukat kártouche-okkal; meghóltak azok, vagy elnyomorodtak, megtsonkítottak, 's ezen borzasztó tettek indítóinak kell-e' tovább élni 's minket kinevetni? Isten mentsen!"

A' Népköve-tek' Kamarája meghökken, tűnődni kezd. Nem volt többé oly' könnyű a' halálos büntetés' eltörlése' feltételének megfejtése, mint azt elébb gondolták; nehézségek adják magokat elő, 's ezek között az, hogy a' nép gyanította a' büntetendő Ministerek' titkos megmentését, megzavarta a' Népköve-tek' Kamaráját. Tüzes vetekedések után a' Kamarában, nem találtak egyebet a' baj' elhárítására annál, hogy az egész terhet a' Király nyakába tolják; egy Adresset készítettek a' Királyhoz, kérvén őtet abban, hogy Ministerei által javalljon egy törvényt a' halálos büntetés' eltörlése eránt, akar mindenféle gonosz-tettek-re-nézve, akar pedig bizonyos környületekhez szabva. Voltak Híradók, mellyek a' Kamara' ezen intselkedését — ezt a' nagy terhet a' Király nyakába nyomni — nem kimélve vetették szemére a' Kamarának. Még a' Király' ártatlan és jó lélekből szármozott nemes felelete is akadt öltárlókra. A' hol a' Ministerek számadók; nem jó ott a' Királynak saját véleményeit oly' meghatározással mondani-ki: mert akkor, se Kamara, se Minister, nem örömost szöll ellene a' Királynak, — nem is köteles annyira szá-

mot-adni. Az is meglehet, hogy a' Király, tsak politikából mondotta-ki értelmét — ne-hogy azt hidjék, hogy neki személyné bosszúja volna a' Polignac' tizborasága ellen. De már most elkezdett a' nép' tünődése nevedekni: meg akarják, úgymond, szabadítani atyánkfijai' s' fiaiunk' gyilkosait; tekervényes eszközök által akarják azt végbe-vinni; az érdemlett büntetés alól ki akarják azokat húzni! Mást gondolván az egész ország-lószék; vissza húzta szavát, kihirdette, hogy a' javallat ezúttal egészen félre tétetett; mely a' népet, láttatott megjuhádztatni. Hanem, ismét újj tünődésre találtak okot. A' Pairkamara, mely a' Ministerek' életét-halálát köteles megbírálni, nagyobb-résztént, az elébbi udvariakból, a' régi Nemesség-ből, általjában olyan emberekből áll, kik X-dik Károly' ország-ló-systemájához nagyon szítanak. — Az a' hite, hogy a' Pairek kifogást keresnek, s' magokat, illő Bírának, nem tartják, 's le akarják nyakokból vetni a' pert. Nem is kicsinység a' fogoj-Ministerek' kifogása, mely ez: "Megesmerjük ugyan mi a' Pairkamara' törvényszékét; hanem, azon Pairkamaráját, mely X-dik Károly' lebukásakor állott; nem pedig a' mostani eldarabolt tőkéletlenét. Elragadtatók tőlünk a' Kamarának azt a' részét, mely a' Villele' idejében neveztetett-ki, 76-ot. Jussa volt a' Királynak, a' konstituziónál-fogva, annyi Pairt állítani-fel, a' mennyi neki tettzett." Ezt a' mentséget palástolhattja a' Pairkamara; 's ki lesz osztán az, a' ki az Ex-ministereket megítéli? Ezen tünődik a' nép 2 hét-ólta. Ez a' tünődés fogta-el a' párisi Journálokat, 's ezért halgat az egy-akarattal. Minden-felé tsak a' sok felraggatott tzedula van, mellyek mind-tsak ide mennek: "A' Ministereket meg kell büntetni. Elébb, leszaggatták az efféle placardokat; de már most, nem bántják. Egy-

szóval, az egész nép azt kívánnja, hogy a' Ministereket meg kell büntetni: mert különben, a' nép lessz a' Bíró — vagy hóhér. Eppen ez az, a' mitől most Párisban félnek. Jól tudja ezt az ország-lószék és mindent elkövet a' vezéj' elkerülésére. Az úgynevezett luxemburgi palotát, melyben a' Pairkamara szokott ülni, és a' hol a' Ministereket kell megítélni, úgy készítik-el, hogy a' perbe-idézeteket, tsaknem teljességgel nem láthatja a' Közönség, és 2400 ember van mellé rendelve napjában, a' nemzeti gárdából és a' rendes katonaságból, kik a' palota körül és benne őrtállanak, azon szín alatt, hogy a' fogjokat kívülről meg ne szabadíthassák: de az igazi oka, az, hogy a' nép' dühe ellen védelmezzék. Még, úgyuk is fekusznak a' palota előtt. De, fájdalom, azt beszéllik a' nemzeti-gárdához tartozó polgárok, hogy ha a' nép megtámodást merne próbálni, ők, Polignac-ért 's ennek kollégáikért, nem fognak életjeket kotzkara tenni. Ha ezt nem mindenütt beszélgetnék, nem mernék én ilyeneket felhordani. A' rendes katonaság is ugyanígy gondolkozik. Eppen ezen oknál-fogva akarja némely Pair a' bünhödéspert a' Kamarától elmellőzni. Azt akarják kinyilatkoztatni, hogy nem volnának bírói tisztségjekben szabadok; mert, erővel akarják a' bünösöket kárhóztatni, és dühös hangon kívánnják a' bevádoltattak' halálát, még minekelőtte megállapíttatnék — vétkesek-e vagy nem. Vajmi nagyon sajnálják már most, hogy ezeket a' fogjokat el nem hagyták a' mostani Ministerek szökni! — inkább, mint-sem a' bekövetkehető veszéjt Párisra botsátani; ha a' sententzia, nem felelne-meg a' nép' kívánságának. — Természettel örülnének a' tünődésnek a' Károlyista factio: mert, ki tudja, nem veszi-é hasznát minden erőszakos esetnek Párisban. Ki tudja, nin-

nek-é a' sok között, kik a' fogjokat ül-
 zni láttatnak, ellenségei a' hazának és
 szágloszéknek, reménylvén, hogy láz-
 dás-közben, melyet indítani akarnak, ezt
 mostani országlást lebuktathatják.

* A' Moniteur és a' Gazette de France
 írják, hogy 8 vagy 9 száz Spanyol, s
 egyéb gyülevezs nemzetbeliekből álló se-
 reg, Valdes Öbester' vezérlése alatt, be-
 ött Spanyolországba oct. 14-dikén, és
 egverettetelt volna, úgy hogy tsak 50
 nberre maradt. Hasznát vették ennek a'
 rnek a' páriási beurse-n azok, a' kiknek
 anyol Státuspapirossok vólt eladó. Má-
 k, hazugságnak tartják a' Valdes' meg-
 rötetetését: ismét ellenben, mások e-
 ssítik, hogy tsak 200 embere maradt;
 e azomban, oda-benn van, nem kénte-
 nítettett vissza vonúlni.

Minden páriási Journal, a' Moniteurt
 véve, jelenti, hogy az Észak-Departem-
 ent' Prefektusának egy telegráphi tu-
 sítása Lille-ből, oct. 19-dikéről, azt
 ondjá, hogy a' Belgák elfoglalták Ant-
 erpent, és az egész Belgaországból ki-
 entek a' Hollandusok. — Úgy láttzik,
 gy a' Holandusoknak, inkább azon kell
 ár dolgozni, hogy magokat el ne ve-
 ejsék; inkább mint azon, hogy Belgi-
 not vissza-szerezzék. A' Király Parle-
 entnyitó beszéde legalább, ére mutat,
 ég a' kereskedést is úgy folytattják már
 Hollandusok a' Belgákkal, — a' meny-
 yire folytathattják — mint külső orszá-
 akkal.

* A' Messenger de Chambres oct. 22-di-
 én ezt beszéli: “Ezen nyomon vesszük
 ayonne-ból, oct. 20-dikéről, telegraph
 tal, hogy Valdes foljvást verekedik a'
 rályi katonasággal, mely ötet Zugar-
 murdinál megtámodta. Megesmérte ő
 linát, mint Fővezért. Ez, ma-éjjel akar,
 00 emberével Veraba bemenni. Úgy gon-
 olják Pampelona-felé megyen. A' spa-

nyol királyi katonaság, szaporítottja az ő
 seregét.

* A' Moniteur oct. 23-dikán, jelenti:
 “Tegnap, dél-utánni 2 órakor adta ál-
 tal az austriai Követ Aponyi Gróf a' Ki-
 rálynak az austriai Tsászár' Öfge.' leve-
 lét, mely a' Követet elébbi hivatalában
 megerössíti. — A' Straszburgi Kerület-
 Kollegyiumban Constant Bénéjámín Urat
 választották Követnek, 208 szózatallal 257
 szózatolók között. — Egy kir. ordonnance,
 oct. 21-dikéről, botsánatot ad minden Al-
 tisztnak és köz-embernek, földön-vízen,
 valakik ezen ordonnance' kihirdetetéséig
 engedetlenségbeli hiba miatt büntetődtek.
 — A' Globe azt hiszi, hogy a' frantzia-
 országi gyújtogatás' vezéreit eláruló Ber-
 rié-t, már azon nap', a' mikor ővele Tou-
 lonból megérkeztek Párisba, a' Pairka-
 mara' törvényszékének az Elölülője ki-
 kérdezte, és hogy ő első állítása mellett
 maradt. — Azt állítják, hogy Luxem-
 burgban a' Pairkamara' palotájában, föld-
 alatti foljosok (Laufgräben) vólnának,
 mellyek a' montrouge-i kőszén-bányák-
 kal és a' cataombes-ekkel (a' kripták-
 kal) egyesülnének. Annyival-jobb vol-
 na ezt kitanúlni; mivel' a' nemzeti-gár-
 da, melynek a' tömlözők' ajtain állása
 van, hihető, senkit-sen állított a' kúta-
 hoz és pintzékhez, mellyek a' palotában
 vagnak.

* A' Temps' újj Ministerei ezek lenné-
 nek: “Lafitte finantz, Casim. Perrier bel-
 ső, Dupont Igasság, Molé külső, Soult
 Marsal hadi, De Rigny tengeri, Constant
 Benj. köz-tanítás—Ministerek.

* Még oct. 23-dikán is igen különböz-
 nek a' spanyol kivándorlottak' munkájak-
 felől szöllő páriási Journalok' tudósításai.
 Az az egy, valónak láttzik, hogy Valdes
 kemény tsatát állott-ki Zugarramurdinál
 a' Juanito Brigados' katonaságai ellen, és
 vissza húzta magát; de utóbb, segedel-

met kapván, ismét előre ment. — Egy telegraphi tudósítás szerint Perpignanból, számos kivándorlott bandák rontottak-be Spanyolországba, Cantellops-on és Junquera-n által. Egy bayonne-i telegraph, oct. 21-dikéről, jelenti: "A' Mina serege, mely 500 emberből áll, ez éjjel ment által a' határszélen, és Verának tartott. Valdes, azon állásban volt még; de, tsak 200 embere volt. Chapalanga-rát, kinek 250 katonája volt, vissza nyomták, és maga elesett volna.

* A' Gazette de France szerint, bizonyosnak láttzik, hogy a' Journalokban egynehány nap-ólta rebesgetett ministerváltozás, nov. 3-dika előtt, midőn a' Nép-követek ismét össze-gyűlnek, tsakugyan meg fog esni; és Lafitte Urat hiszik a' Ministertanáts' Elölülőjének.

* A' Moniteur felhossa az itt következő tsudállatos Hirdetményt, melyet Párisban itt-ott felragasztva lehetett olvasni: "Nép! A' Biztosság, melyre a' van bízva, hogy a' júliusi napokban szenvedett károkat ossza-ki, a' párisi Mauseigneur Érseknek 200,000 frank kárpótlást rendel! Ez, kétségtől a' gyilkolók és hordó-puskaporokért van, melyeket az ő palotájában találtak!" — Hazugság, hogy a' kárpótló Biztosság Quelen Úrnak valami kárpótlás-summát rendelt volna,

* A' párisi fenyítő politzia megítelt oct. 20-dikán négy olyan Journalt, melyek engedellem-adás nélkül állottak-fel. Az Independant-nak Szerzőjét és nyomtatóját büntelennek ítélte; a' Revolution Szerzőjét 6 hónapi fogságra és 1200 fr. bírságra büntette 'sat.

* Vagy a' levelező komázik, vagy a' Nimesi Birónak repített-el az esze, ki azt a' Rendelést botsátotta-ki, hogy a' melyik pólgar, sem a' rendes katonasághoz, sem a' nemzeti gárdához nem tartozik, nem szabad többé megötetni a' bajusz-

szát; 's a' ki nem engedelmeskedne, az a' politzia, adja-fel a' Kormányshéknél, hogy ez, illendő rendszabást tégyen e-ráuta. — Ere egy Journal egynehány tsudáldkozó kérdést teszen, 's abban állapodik-meg: e' szerint, a' hajusszát erővet is leborotválják: de ehhez ismét mesterséges kaloda kell, melyet tsak a' Kovásműhelyek előtt találni.

A' Tribune des Departemens azt mondja, hogy a' Vendee-ba sokan szállingóznak az elosztatot királyi gárdából. Másik az, hogy, mint láttuk, sok fegyvert szállitanak Londonból Bretagne-be: de ellenben, az is igaz, hogy Lamarque Gen. is oda ment, ki a' Vendee-beliek' nyittját nagyon tudja. — A' legújabb Gazette de F. azt írja, hogy benne van már egyszer a' Moniteurben, hogy a' halálos büntetés nem fog már a' Ministerek' pere előtt eltöröltetni. — Most már ismét más nehétség fordult-elő. Minden ember a' Ministerek' és a' Nép-követek' Kamarája elosztatását követeli; a' Jour. des Debats — halgat. "Nagy pezségés van a' fővárosban; és a' mostani krisis fogja az 1830-diki revolutio' karakterét meghatározni: melynek kimenetelét Frantziaország és Európa várja. Az új revolutio' betsületére legyen mondva; ennek életműszerei mindent elkövetnek a' rendtelenség' eltávoztatására, mely minket fenyeget. Sohasem kell elfelejtenünk, a' mire minket a' tapasztalás tanított, hogy a' bátorságnak fele, melyet az emberek a' históriák időszakaiban ki-ejtettek, a' legnagyobb gonoszok' elhordozására, ha munkás bátorsággá változtatták volna, elég lett volna annak elkerülésére; és hogy minden politikai revolutio' titka egyedül a' Tacitus' itt következő szavaiban áll: "Kevesen mernek undokságot elkövetni, többen akarni, minden ember elhallgatja azt."

* Különös politika, A' frantzia ország-

szék olyan állásban van most, mint a Directorium 1795-ben (talán 93-ban?), egy-időben Cromwell mint Protektor ált. Királyisták és Democraták között an az. Amazok a' régi dynástiát, ezek republikát kívánják. Mind-a'-kettő veszedelmes az álló országlószéknek: de ha kettő össze állana, annál-veszedelmesebb volna. Egy jó politika' első parancsolatja tehát az országlószék' részéről, z, mindenik ellenkező felekezetet külön tartani egymástól; mely úgy esik-meg, a az egyiknek kedvez, midőn a' másikat még-inkább szorítja. Eppen így tett Cromwell, így a' Directorium is; s ugyan-olyan okosan láttatik Lajos-Filep is elgözní. A' respublicanus mert előbb szembe-szállani; leültette a' Clubbot. Most liadalmaskodnak a' régi Ultrák, dühösödnek a' Bordeaux-i Hg. mellett; s hogy nem bántják őket, mérgelednek a' Jakobiták, annyival-inkább, hogy a' bevádolt Ministereket s ezeknek felekezeteit kíméletlenül láttatnak: melyből látszik, hogy az Ultrák nagyon elbizván magokat, olyat vétenek, melyre őket egy érezhető tsapás vári, süjjosabb mint a' mit most az Ami lu peuple sirat. Nem kerülük ők el ezt a' tsapást, mely a' Democratáknak elégtételül fog szolgálni, mely által az országlószék ismét nevekedik népszerűségében. Semmi más szemigyből nem lehet a' Franciaák' Királya' politikáját tekinteni.

BELGAORSZÁG

Az Oránje Printz hirdetménye ebből áll: Belgák! Azólta hogy oct. 5-dikei Hirdetményemet közitekbe bocsátottam, szorgalommal tanúltam én a' ti' állásokat; már most, tudom azt, és megismerlek titeket, mint független nemzetet, azaz, mondom nektek, hogy még azon tartományokban is, mellyekben, nagy hatalommal bírok, semmiben-sem állok-ellen a' ti' polgári jussotoknak. Válasszatok sza-

badon és azon módon mint hazátokfijai a' többi tartományokban, Követeket a' nemzeti gyűlésre, mely munkában van, és menjetek oda a' haza' haszonérdeklése mellett értekezni. Vezérkedni fogok tehát én azon tartományokban, mely mozdulás titeket újj és a' dolgoknak állandó állapotjára vezet, melynek erejét a' nemzetiség fogja tenni. Így beszélt az, ki a' maga' véréért a' ti' határtok' függetlenségéért ontotta, és a' ti' törekedések mellé akar állani, köz-nemzetiségek helyreállítására. — Költ Antwerpenben, oct. 16-dikán, 1830. — Wilhelms, Oránje Printz.

* Az ideigvaló országlószék, az itt következő, Külföldre de kivált Németországra-nézve igen fontos Végzést bocsátotta-ki. A' luxemburgi Nagyhercegséget illeti az, s így kezdődik: "Meggfontolván hogy luxemburg-tartomány Belgaországnak kiegészítő részét teszi, ám-bár annak egybe-köttetései vannak a' német Szövetséggel Luxemburg vára' elfoglalása és ennek szövetségvárvéde által; — megfontolván, hogy az ideigvaló országlószéknek kötelessége, ezen tartományban és a' luxemburgi váron kívülről, bár annak külső országi szerkezeteit lelki-és-méretesen tiszteli, az ő megtartói hatalmával élni; — megfontolván, hogy a' német Szövetség konstituáló eredetirás' szavai szerént, és a' frankfurti szövetséggyűlés' eredetirása szerént, jún. 18-dikáról, 1817, és a' nemzetek' függetlensége' gyökéértelmeihez szabva, a' szövetségvárvéd, mely Luxemburgot tartja, nem léphet-ki a' vár' birtokán túl; hogy, sem ez a' várvéd, sem a' Szövetséggyűlés maga, nem vehet részt a' belső kormányozásban; — hogy minden efféle tett, a' belé-nemavatkozás' principiumával ellenkezne; — megfontolván hogy azomban rendszabásokhoz lehet fogni, hogy minden össze-ütkezésnek a' haza' polgári kör-

mánnya és a' szövetségvárvéd' katonai Tisztsége között, eleit lehessen venni, 'sat. — "Az al-tzikkejek' fontosabbjai ezek. A' tartományi Kormányzók', a' luxemburgi Kerület első instantziája' törvényszéke', és általjában minden köz-kormányozás' lak-helye, ideig-oráig, Arlouba tétetik által. A' luxemburgi tartomány' Gouverneurje, Willmar Úr, letétetik, és minden tettek, a' mihez fogna, olybá-tartatnak, mintha nem is lettek volna. Thorn Úr, Prokátor Luxemburgban, neveztetetti a' luxemburgi tartomány Gouverneurjének. Az ideigvaló országlószék által-ád neki minden szükséges teljes hatalmat a' pólgári, finantziális és katonai újj rend-beszedésekre; ő nevez-ki minden hívatatra, fenn-tartván az utóbbi helybe-hagyást az ideigvaló országlószék. A' tartománynak minden Tisztviselőji kötelesek az ideigvaló országlószékhez-állásokat, 3-szor 24 óra alatt beküldeni: külföldben úgy nézetnek, mint elbótsáttattak.

* Már azt tovább nem is szükségünk, hogy az egész Belgaország, az úgy-nevezett Belgiura Catholicum, független. Hova mennjünk tovább, ha Oranje Printz maga is feltette volna már a' brabanti Kokarde-t.

A' Lierre mellett esett tsatáról különbözőleg beszélnek. A' Brüsseliak azt mondják, hogy Hollandus 300 esett volna el; oct. 20-dikán is ezt állítják egy hirdetésben, hogy hóltakban és megsebesedettekben, 300 embert vesztett volna a' Sachsen-Weimari Hg. A' Belgák 30 embert vesztettek volna. Nem igaznak tartja azt egy Zeitung; mert, Kessel, úgymond, az, a' ki Brüsszelben és sok más helyen egy nagy hal-tzetet mutogatott azelőtt pénzért. — Hogy Van Halen-t Monsban megfogták, azt mondják okának, mert ellen-lázadást akart indítani. Ki fog utóbb sülni. A' brugge-i pusztítást is ő reá kenik, valamint a' Hor-

nuit a' Degorge Úr hasolíthatatlan fáb-fabrikáját.

Az ideigvaló országlószék Brüsszelben ezt hirdeti: "Belgaország' függetlenségét, lett-dolog által nyerte-meg a' nép, nem kell ennek helybe-hagyás, 's az Oranje Printz' hirdetményének megismerése. — Nagyobb az, hogy ott, olyan tartományokról is van szó, mellyekben a' Printz hatalmaskodna, sőt hogy még azokon uralkodna. Az ideigvaló országlószék protestál azon állítások ellen. — Antwerpen, Maestricht és a' Termonde vár, mellyek ezen pillanatban még az ellenség-kezén vagynak, töllünk fognak függeni, mihelyt a' környületek által magokra hagyattanak. — A' nép az, a' ki a' revolutiot megtette; a' nép az, mely a' Hollandusokat földjéről elkergette; egyedül a' nép, nem pedig Oranje Printz, áll a' mozgó erő előtt, mely a' maga' függetlenségét bizonyossá tette, 's nemzeti fészket meg fogja vetni. — Mihelyt az ideigvaló országlószék a' derék és nagylelkü belga népet elő fogta segíteni saját jussára, büszkén állanak vissza amazok a' nép' sorába, hogy a' véreken szerzett szabadsággal, együtt éljenek. — Brüsszel, oct. 18. 1830. A' kellőközépi Biztosság: De Potter, Ch. Rogier, Sylvain Van de Weyer, Merode Gróf. Parantsolatra: J. Van der Linden. Titoknok.

SVÁJTZ

A' bern-i újj Svájtz - Híradó szerint Pruntrutban is lázadás volt; de a' mint a' 3-színü Zászlótartójok' karakteréből láttzik, tsak tolvajokból állott a' betsületes tzimboráság, mert, egy-időben már tsak alig kerülhetette-el a' hóhér' pallosát.

Nagy hiba

esvén e' 39-dik szám' első nyomtatványában, e' második kiadása mellett, botsánatot kérünk a' Nyomtató vigyázatlanságáról.